

© Filipe Ferreira

Catarina e a beleza de matar fascistas

creació i direcció Tiago Rodrigues
Teatro Nacional D. Maria II

21 i 22/12/22
Montjuïc. Sala Fabià Puigserver

l' lliure

TEMPORADA 22/23

Sobre l'espectacle —> 3

Sinopsi —> 4

En paraules del director —> 5

La premsa n'ha dit... —> 7

Informació complementària —> 9

Biografies —> 10

Fitxa artística —> 12

Informació pràctica —> 13

Sala de premsa —> 12

El Teatre Lliure acull el reputat director portuguès Tiago Rodrigues, que presenta amb la companyia Teatro Nacional D. Maria II el muntatge *Catarina e a beleza de matar fascistas*, després d'haver estat cancel·lada per les restriccions de la pandèmia la temporada 20/21. Un espectacle sobre el pes de la tradició, la família i el feixisme situat en un futur 2028, que ens planteja diverses preguntes sobre la violència en els nostres dies, marcats per l'auge global de la ultradreta: pot arribar a ser legítima? Què és ser feixista? Podem incomplir les normes de la democràcia per defensar-la millor? El Lliure ofereix les dues úniques funcions que es fan de l'espectacle a tot l'Estat aquesta temporada.

© Filipe Ferreira

Sinopsi

Aquesta és la història d'una família peculiar: tots els seus membres es dediquen a matar feixistes, sense excepció. Una tradició que té més de 70 anys. Avui s'han reunit per celebrar que la jove Catarina ha de prendre el traspàs assassinant el jutge Neto de Moura, un masclista que ha estat denunciat públicament pel moviment feminista. Però a l'hora de la veritat, què farà la Catarina?

Un espectacle que parteix del cas real de Catarina Eufémia, una camperola assassinada al 1954 mentre reclamava drets laborals –un crim que no va ser mai jutjat–, i que és símbol de la resistència antifeixista i de l'emancipació de la dona a Portugal. A través seu, Tiago Rodrigues planteja diverses preguntes sobre la violència: pot arribar a ser legítima?, és diferent la violència del feixisme històric en contra de les dones de la del masclisme actual? I en definitiva, hi ha lloc per a la violència en la lluita per un món millor?

MÉS INFO

<https://www.teatrelliure.com/ca/catarina-e-a-beleza-de-matar-fascistas>

TRÀILER

<https://www.youtube.com/watch?v=nKF5wHMwj1E>

En paraules del director

25 d'abril de 2020

L'arribada de la pandèmia a Portugal va dictar, com en molts països i teatres, la brusca interrupció del treball que havia començat feia només set dies, durant una residència artística a O Espai do Tempo, a Montemor-o-Novo. Durant aquella setmana, vam compartir lectures sobre totalitarismes, violència i creixement dels populismes a l'Europa contemporània, submergint-nos en les obres de Hanna Arendt o Slavoj Žižek, fent un curs sobre la dramaturgia de discursos d'inauguració de líders populistes com Trump, Bolsonaro o Orbán. També vam conèixer els nostres avantpassats, dramaturgs de la violència o la conspiració, des de Sòfocles fins a Albert Camus o Edward Bond. I sobretot, vam iniciar el treball d'escriptura col·laborativa, el nucli de la investigació artística que ha guiat la producció d'aquest espectacle. Ja sigui improvisant a la sala d'assaig o xerrant al voltant de la taula, ens vam dedicar a especular sobre una família fictícia que segueix la tradició d'assassinar un feixista cada any. Vam imaginar personatges, situacions, una estructura narrativa. Vam compartir poemes, cançons i endevinalles. Vam analitzar els dibuixos de l'escenografia i ens vam posar el vestuari, alimentant la imaginació en relació amb el món visual de l'espectacle. Vam pensar com es podria relacionar aquesta ficció amb la realitat política contemporània i com tractar referències explícites a l'actualitat. També vam reflexionar sobre la controvèrsia que aquesta obra ja provocava als mitjans de comunicació portuguesos, fins i tot abans que es comencés a repetir, amb acusacions absurdes de constituir una crida a la violència. Aleshores, de sobte, es van aturar els assajos, es van tancar els teatres i una nova realitat d'aïllament i distància va envair la nostra vida quotidiana.

Inevitablement, amb la pandèmia la nostra manera de veure la creació de qualsevol obra artística ha requerit una nova avaluació. Podríem haver fet exactament el mateix espectacle que preteníem fer abans de la pandèmia, però havíem de conèixer els motius d'aquesta persistència. Saltar-se aquest pas equivaldria a fer un teatre independent del que passa al món. Tot el contrari del que volíem fer amb *Catarina e a beleza de matar fascistas*. La relació amb el present està canviant. No sabem com aquesta crisi canviarà la nostra manera de fer o de veure el teatre. Tanmateix, un dels regals que el teatre pot fer a les nostres societats, el dia en què puguem tornar a estar junts en una sala i en un escenari, és donar-nos una certa distància amb la realitat per millorar-la. Observar. Potser en aquest moment en què vivim, desorientats davant la boira que ens impedeix anticipar-nos al futur, és hora de que el teatre faci servir els seus trucs per transportar-nos en el temps i oferir-nos visions més clares dels dies, mesos i anys que vindran.

En lloc de confiar en referències explícites al present i a la realitat, ens va semblar que la millor manera de parlar de la nostra època seria apel·lar a la ficció del futur proper. Per reaccionar a la manca de poesia en la nostra vida quotidiana col·lectiva actual, però també perquè els temes fonamentals d'aquest espectacle s'han desplaçat de sobte cap al futur. Les creixents manifestacions de tendència feixista a les nostres societats i la possibilitat de violència en l'enfrontament polític prenen noves formes. Com exerciran els demagogs populistes d'extrema dreta, ja

acostumats a explotar la por i la infelicitat, el seu oportunisme polític davant la pandèmia i la inevitable recessió econòmica que aviat se sentirà? Fins a quin punt el sentiment d'impotència de les democràcies empitjorarà davant la presència d'aquests hostes no desitjats que despleguen la seva retòrica xenòfoba i autoritària, invocant el valor fonamental de la llibertat d'expressió? Quins tipus de violència sistèmica conduirà a esclats violents d'indignació? Fins a quin punt la fractura marcarà les mateixes societats que avui trien la solidaritat i el consens com a mitjà per combatre la crisi? Fins a quin punt la diversitat de creences que nodreixen la democràcia estarà amenaçada per l'animisme o el totalitarisme? Quant de temps passarà fins que els pobles que avui viuen democràticament es posin a la seva disposició per considerar l'acceptació de dictadures excepcionals per resoldre problemes excepcionals?

Davant d'aquestes preguntes, vam creure que *Catarina e a beleza de matar fascistas* havia de ser una ficció que transcorregués d'aquí cinc o deu anys. I potser aquest espectacle havia d'estar més a prop del llenguatge al·legòric que del documental, com un poema distòpic o una realitat alternativa en el futur que ara tenim el deure d'intentar construir. Sigui com sigui, va semblar necessari que aquesta obra s'allunyés de la realitat per apropar-s'hi. A un nivell més formal, també ens va guanyar la idea de fer una peça de conjunt, amb vuit actors a l'escenari, treballant aquesta presència del grup en termes espacials, sonors i visuals. La juxtaposició d'escenes, la confusió de la reunió familiar o la intersecció d'intrigues eren eines que volíem utilitzar per parlar de la comunitat familiar separada del món com a metàfora d'aquest mateix món. Avui, la idea de reunió familiar i compartir un espai comú adquireix nous significats que confirmen i renoven el desig de dur a terme aquesta investigació escènica.

Virginia Woolf va escriure que créixer és perdre il·lusions per adquirir-ne de noves. En certa manera, aquest període de confinament de tot l'equip implicat en la creació de que *Catarina e a beleza de matar fascistas* ha estat un moment de creixement. Si les transformacions accelerades i globals que estem vivint ens van fer abandonar algunes de les il·lusions volien donar forma a aquest espectacle, la necessitat de considerar el teatre que estem fent com una manera de projectar-nos al futur ens fa adoptar-ne d'altres. Les il·lusions d'avui no són necessàriament millors que les d'ahir, però són més urgents i desitjades. Els nostres temps han canviat.

Tiago Rodrigues

La premsa n'ha dit...

“L’escenificació de Tiago Rodrigues està orquestrada minuciosament, les petites escenes s’encadenen amb gràcia i dinamisme, i el seu text està sembrat d’humor negre i de poesia però es torna insuportable a l’hora del discurs feixista. [...] Els espectadors no poden suportar més aquests horrors, els insults esclaten i es llancen boles de paper a la cara dels intèrprets. El públic està prou revoltat contra el feixisme? [...] Els intèrprets actuen amb precisió i talent. Un extra per al coratge de Romeu Costa, que s’arrisca a ser esbudellat pel públic. Bravo Tiago Rodrigues. Quin gran manifest contra el feixisme.”

Claudine Arrazat - *critiquetheatreclau.com*

“Si bé *Catarina* suggereix sempre més del que ensenya, és conduït pel llenguatge, en un llarg i controvertit monòleg final, fins a desbordar la seva pròpia teatralitat per empènyer l’experiència de realitat de l’espectador. No és estrany si una part del públic, sentint-se atrapat com a hostatge i transformat malgrat ell mateix en audiència còmplice d’un pensament reaccionari -o, més exactament, en ajudant del fracàs de les nostres democràcies-, reacciona amb violència o desconcert. [...] En un gest profundament pessimista, Tiago Rodrigues deixa de banda maneres de fer fàcils i deixa que la política s’insinuï per on ella vulgui. I ella s’insinua prou com per que el partit de Giorgia Meloni intentés, fa uns mesos, fer prohibir la peça a Itàlia. QED?”

Mathias Daval – *IO/GAZETTE*

“Aquest espectacle, sense cap didactisme declarat, renova el caràcter experimental del Lehrstück brechtian o bé, arribant a les files de públic, el caràcter immersiu d’allò que va ser el “teatre invisible” d’Augusto Boal? [...] Quina virtut concedim a l’interminable monòleg final de la paraula desfermada de feixisme? Certament, l’evident talent de l’actor que n’és l’intèrpret, vomitant per torns el seu odi per les dones, l’homosexualitat, l’avortament, els migrants i la democràcia, omple del tot el seu paper provocador. Els uns s’ho prenen en broma mentre que d’altres, farts, se’n van de la sala. Podem concloure que, més enllà de tot didactisme i de tot simulacre de participació de l’espectador, *Catarina e a beleza de matar fascistas* té la funció catàrtica d’esmolar-nos la vigilància davant de l’eventual retorn de la “bèstia immunda”.

Christian Drapon – *Crayonné au théâtre*

“Tiago Rodrigues pregunta: què és el feixisme avui? Fins a qui punt es poden trencar les regles de la democràcia per defensar-ne millor les causes? La violència seria una potencial eina de defensa de la democràcia? L’obra revela el dubte sobre la violència, la forma de reaccionar davant l’extremisme i la intolerància, per defensar la democràcia. [...] En els autoritarismes en ascens –encara que només sigui en l’actualitat immediata de la guerra a Ucraïna que encara es juga la sort als daus-, l’obra distòpica que transcorre al 2028 s’impregna de realitat. Ara bé, la mort -la desaparició irremeiable d’un individu insubstituïble-, és un argument

poderós contra l'assassinat, la guerra, la violència, fins i tot exercida contra els assassins i els violents en represàlies. [...] Un espectacle de la nostra època, divertit i seriós, entre cites brechtianes i realitat opressiva."

Véronique Hotte – ***hottello***

"Aquesta producció del teatre D. Maria II aconsegueix un nivell d'excel·lència tan gran que, si alguns ho consideren com un manifest, això resumiria tota la importància del teatre en la nostra societat actual. El teatre ens pot alliberar de l'apatia? El teatre pot dur-nos a construir un model de societat millor? Podem fins i tot argumentar que aquestes preguntes no són conseqüència de l'obra, sinó a l'origen de la seva concepció. Tiago Rodrigues, dramaturg i director, allibera la ment crítica, massa sovint reduïda a una suposada neutralitat enfront dels contextos socials en què vivim, i ens insta a actuar".

Marta Moreira, ***intro.pt***

"La *Catarina...* de Tiago Rodrigues posseeix la quinta essència de la tragèdia. Inspira el sacrifici individual, és dialèctica sense ser didàctica, examina el millor destí col·lectiu i continua insensible al destí dels seus herois. I sobretot, recorda la importància del ritual per establir i mantenir les comunitats humanes".

Rui Pina Coelho, ***Sinais em linha***

"La revolta de Tiago Rodrigues ens ha robat el cor en aquest any *horribilis* que és el 2020. Un cor sagnant, indignat i que lluita per un món millor. El teatre de Rodrigues és foc..."

Dashiell Donello - ***Les Dits du théâtre / Mediapart***

"Un interrogatori sobre la venjança i la seva legitimitat, la culpa per la vida, però també sobre les formes del feixisme actual".

Libération

"Joia amb poesia, aquesta peça coral palpita amb la riquesa de la seva escriptura mordaç, compromesa i enfurismada".

24heures.ch

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Sobre Catarina Eufémida

La segadora assassinada i el jutge que utilitzava la Bíblia
Per Justo Barranco. *La vanguardia*
29/01/2021

La història és dura, absurda i atroç i el seu protagonista es va acabar convertint inevitablement en un símbol per a la lluita contra la dictadura salazarista a Portugal. El 1954 la jove segadora Catarina Efigénia Sabino Eufémia, analfabeta, va ser assassinada als 26 anys amb un nen de vuit mesos al coll després d'haver anat a demanar juntament amb 13 companyes més un augment de sou de dos escuts per jornada al capatàs de la hisenda en què treballaven prop de Baleizão, a l'Alentejo, el sud latifundista del país veí ple de jornalers en precàries condicions.

En un ambient d'agitació social a la zona per la gran pobresa, el capatàs es va espantar, va trucar a la Guàrdia Nacional Republicana de Beja i la desgràcia va arribar de la mà del tinent Carrajola, que li va disparar tres trets. La narració de l'escena pels testimonis sembla gairebé novel·lesca.

[...]

LLEGIR ARTICLE COMPLET (EN CASTELLÀ)

<https://www.lavanguardia.com/cultura/20210129/6206805/tiago-rodrigues-caterina-eufemia-teatre-lliure.html>

© Filipe Ferreira

BIOGRAFIA

Tiago Rodrigues

autor i director

Des dels seus inicis com a autor als 20 anys, Tiago Rodrigues sempre ha imaginat el teatre com una assemblea humana: un lloc on les persones es reuneixen, com un cafè, per comparar les seves idees i compartir el seu temps. Mentre era estudiant, coneix per primer cop el 1997 la companyia tg STAN, gràcies a la qual confirma el seu desig de dur a terme un treball col·laboratiu sense jerarquia. La llibertat que troba en aquest col·lectiu belga influirà per sempre en el seu treball futur.

El 2003 va cofundar amb Magda Bizarro l'empresa Mundo Perfeito, amb la qual crea i presenta prop de 30 espectacles a més de 20 països. Es converteix en una presència recurrent en esdeveniments teatrals rellevants com el Festival d'Automne de París, el Festival METEOR a Noruega, Theaterformen a Alemanya, Festival TransAmériques al Canadà, kunstenfestivalsdesarts a Bèlgica, etc. i col·labora amb un gran nombre d'artistes portuguesos i internacionals, així com amb coreògrafs i ballarins.

Ensenya també teatre a diverses escoles, en particular a l'escola de dansa belga PARTS, dirigida per la coreògrafa Anne Teresa de Keersmaeker; a l'escola suïssa d'arts escèniques La Manufacture i en el projecte internacional The School of Masters. Paral·lelament a la seva feina teatral, escriu guions de pel·lícules i sèries de televisió, articles, poesia i assaig. Les seves peces més

recents, guardonades amb diversos premis nacionals i internacional, li han permès augmentar la seva notorietat internacional.

Les seves obres més destacades són *By Heart*, *Antony and Cleopatra*, *Bovary*, *The way she dies* i *Sopro*, entre d'altres. Recentment ha creat *Please Please Please* amb les coreògrafes Mathilde Monnier i La Ribot. Ja combini històries reals amb ficció o que revisi clàssics o adapti novel·les, el teatre de Tiago Rodrigues està profundament arrelat a la noció d'escriure amb i per als intèrprets, tot buscant una transformació poètica de la realitat, gràcies a les eines del teatre. Aquesta aspiració és evident en projectes com *Occupation Bastille*, al Teatre de la Bastille el 2016 i que va comptar amb prop d'un centenar d'artistes i espectadors.

El 2018 va rebre el XV Prix Europe Nouvelles Réalités Théâtrales. El mateix any va ser distingit per la República Francesa amb el títol de Chevalier de l'Orde des Arts i des Lettres. Director artístic del Teatro Nacional D. Maria II des del 2015, Tiago Rodrigues ha estat un constructor de ponts entre ciutats i països, alhora que és l'amfitrió i el defensor d'un teatre viu.

Des del setembre de 2022 és director del Festival d'Avinyó.

Fitxa artística

INTÈRPRETS

Isabel Abreu
Romeu Costa
António Fonseca
Beatriz Maia
Marco Mendonça
Antonio Afonso Parra
Carolina Passos Sousa
Rui M. Silva

VEUS EN OFF

Cláudio Castro, Nadezhda Bocharova
Pedro Moldão i Paula Mora

ESPAI ESCÈNIC

Fernando Ribeiro

VESTUARI

José António Tenente

IL·LUMINACIÓ

Nuno Meira

ESPAI SONOR I MÚSICA ORIGINAL

Pedro Costa

ARRANJAMENTS VOCALS I CORALS

João Henriques

SUPORT DE MOVIMENT

Sofia Dias i Vítor Roriz

SUPORT DE LLUITA I ARMES

David Chan Cordeiro

AJUDANT DE DIRECCIÓ

Margarida Bak Gordon

COL·LABORACIÓ ARTÍSTICA

Magda Bizarro

DIRECTOR TÈCNIC

Rui Simão

REGIDOR

Carlos Freitas

MAQUINISTA

Paulo Brito

TÈCNIC DE LLUMS

Feliciano Branco

TÈCNIC DE SO

João Pratas

APUNTADORA

Cristina Vidal

SUBTÍTOLS

Patrícia Pimentel

PRODUCCIÓ EXECUTIVA

Pedro Pestana i Rita Forjaz

AGRAÏMENTS

Mariana Gomes, Pedro Gil, Rui Pina Coelho i Sara Barros Leitão

MENCIONS

Aquest espectacle compta amb músiques de Hania Rani (*Biesy i Now, Run*), Joanna Brouk (*The Nymph Rising, Calling the Sailor*), Laurel Halo (*Rome Theme III i Hyphae*) i Rosalía (*De Plata*, feat. Raül Refree)

PRODUCCIÓ

Teatro Nacional D. Maria II

EN COPRODUCCIÓ

Teatre Lliure (Barcelona), Wiener Festwochen, Emilia Romagna Teatro Fondazione (Modena), Théâtre de la Cité - CDN Toulouse Occitanie & Théâtre Garonne Scène européenne Toulouse, Festival d'Automne à Paris & Théâtre des Bouffes du Nord, Teatro di Roma – Teatro Nazionale, Comédie de Caen, Théâtre de Liège, Maison de la Culture d'Amiens, BIT Teatergarasjen (Bergen), Le Trident - Scène nationale de Cherbourg-en-Cotentin, Centro Cultural Vila Flor (Guimarães) i O Espaço do Tempo (Montemor-o-Novo)

AMB EL SUPORT DE

Almeida Garrett Wines, Cano Amarelo, Culturgest i Zouri Shoes

Informació pràctica

HORARI

19.00 h

DURADA

2 h 30'

LLOC

Sala Fabià Puigserver

IDIOMA

En portuguès sobretitulat en català

PREU

10 € - 29 €

ACCESSIBILITAT

Assistència auditiva a través del mòbil

EDAT RECOMANADA

A partir de 16 anys

Sala de premsa

Per descarregar-se tots els materials informatius (dossiers, notes de premsa, vídeos, fotos) o tenir accés a material de referència (l·listes de reproducci3, etc.)

<https://www.teatrelliure.com/ca/sala-de-premsa-catarina-e-a-beleza-de-matar-fascistas>

CONTACTE DE PREMSA

Rocio Pedrol

M. 669 06 75 66

premsa@teatrelliure.com

entitat concertada amb

membre de

mitos21

amb la col·laboració de

mitjans patrocinadors

mitjans col·laboradors

amb el suport de

entitats col·laboradores

convenis de col·laboració amb

